

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.095/2025/5.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Dr. Sági Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe., ügyintéző: dr. Sági Sándor ügyvéd) által képviselt **Felperes1** felperesnek (Cím1) **felperesnek** Alperesi jogi képviselő kamarai jogtanácsos által képviselt **Alperes1** (Cím2) **alperes** ellen, akinek érdekében a Kiss Klára Viktória Ügyvédi Iroda (Cím13 ügyintéző dr. Kiss Klára Viktória ügyvéd) által képviselt **Alperesi beavatkozó1** (cím3) beavatkozott, kártérítés iránt indított munkaügyi perében a Fővárosi Törvényszék 8.M.70.143/2023/89. sorszámu ítélete ellen – melyet az elsőfokú bíróság 90. szám alatt kijavított – a felperes által 94. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében részben megváltoztatja és a gondozási költség összegét 122.892.- (százhuszonkettőezer-nyolcszázkilencvenkettő) forintra, a háztartási és házkörüli kisegítő költség összegét 1.236.238.- (egymillió-kettőszázharminchatezer-kettőszázharmincnyolc) forintra, a közlekedési többletköltséget 25.023.- (huszonötezer-huszonhárom) forintra, a közlekedési kísérő többletköltséget 14.445.- (tizennégyezer-négyszáznegyvenöt) forintra, a háztartási, házkörüli járadék összegét havi 50.160 (ötvenezer-százhatvan) forintra, a sérelemdíj összegét 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forintra emeli fel, ezt meghaladóan a sérelemdíj tekintetében helybenhagyja.

A perköltség és eljárási illeték, szakértői költség vonatkoztatásában megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.210.555 (egymillió-kettőszáztízezer-ötszázötvenöt) forint elsőfokú perköltséget. Megállapítja, hogy az alperes 299.065 (kettőszázkilencvenkilencezer-hatvanöt) forint eljárási illeték, 802.515 (nyolcszázkettőezer-ötszáztizenöt) forint szakértői költség megfizetésére köteles. 61.254 (hatvanegyezer-kettőszázötvennégy) forint eljárási illeték, 164.351 (százhatvannégyezer-háromszázötvenegy) forint szakértői költséget a Magyar Állam visel.

Kötelezi a másodfokú bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 108.000 (száznolcezer) forint másodfokú perköltséget, valamint 172.850

(százhetvenkettőezer-nyolcszázötven) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket az Adó- és Vámhatóság illetékbevételei számlája javára.

Az eljárási és fellebbezési illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek

I n d o k o l á s

Ítéleti tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás szerint a felperes 2015. és 2018. között már dolgozott buszvezetőként az alperesnél. Külön a mozgássérültekkel kapcsolatos le- és felszállás kapcsán felmerülő speciális tudnivalókra a munkáltató munkavédelmi oktatást nem adott, tájékoztatást nem közölt. Az oktatás arra terjedt ki, hogy hol, milyen módon kell a megállóba beállniuk, a megállásnál a busz nem lehet előrébb, mint a megállót jelző tábla vonala, stb. A felperes második ízben 2021. május 10. napján létesített munkaviszonyt az alperessel autóbuszvezetői munkakörben, ekkor különösebb oktatásban nem részesült, mivel a felperes rutinos autóbuszvezetőnek számított. Az alperes autóbuszforgalmi utasítása 48. pontja az utasok le- és felszállása, 55. pontja pedig az eljárás fogyatékkal élő utasok esetében tartalmaz tudnivalókat. Az 55. pont értelmében a csökkent mozgásképességű utas észlelése esetén a járművezető köteles fokozott gondossággal eljárni a le- és felszállásnál és szükség esetén a tőle elvárható módon személyesen is segíteni azt. Kézi működtetésű rámpa használata esetén a járművezető köteles a jármű biztonságos rögzítése és a vezetőfülke ajtajának becsukása után a rámpát a mozgásában korlátozott utas részére kihajtani, hogy ezzel a fel- és leszállás lehetőségét megkönnyítse. Amennyiben nem lehetséges szorosan a járda mellé állni, akkor az arra alkalmas jármű karosszériájának oldalra billentésével kell a felszállást segíteni. Ha a mozgásában korlátozott személy jelzi, hogy fel- vagy leszállása a rámpa használata nélkül is biztonságosan megoldható, akkor a rámpát nem szükséges használni.

[2] A felperes 2021. november 9-én a 26-os buszon végzett munkát egy három ajtós autóbusszal. 13 óra 53 perckor a megállóli buszmegállóban egy akkumulátoros kerekesszékes mozgássérült nő kívánt a buszra felszállni. Ekkor kiemelkedően erős az autóbusz-, a gépkocsi- és az utasforgalom is, ezért a buszvezetők igyekeznek az utascserét késedelem nélkül végrehajtani. A perben érintett buszmegálló egybuszos megálló, tehát egy busz lehet utascserével érintett. Az autóbuszmegállóban 2021. novemberére egyenetlen talajviszonyok alakultak ki a második ajtó magasságában, egy korábban kivágott fa helye körül, ahol eltért egymástól az aszfalt szintje, a fa helyén lévő földréteg és rácsozat még nem volt. Amikor a buszmegállóban a felperes észlelte, hogy mozgáskorlátozott személy kíván

felszállni, a vezetőfülkéből kiszállt és megközelítette a második ajtót, hogy a rámpát kihajthassa. Az egyenetlen talaj pont a második ajtó vonalában egy plusz nehezítő tényező volt a mozgáskorlátozott utas felszállása kapcsán. A felperes ellenőrizte a padkatávolságot, az autóbust eleve megbillentette, hogy a dőlésszög még minimálisabb legyen, betartva a forgalmi utasítás 55. pontjában foglaltakat. Az utas felsegítése közben a felperes felhívta az utas figyelmét, hogy szemből kísérelje meg a buszra felhaladást a rámpán keresztül úgy, hogy a talajegyenetlenségeken kellett áthaladnia. Az akkumulátoros, eleve nagy súllyal rendelkező kerekesszék rossz irányból és rossz szögből közelítette meg a rámpát, ezért a felperes megkérte az utast, hogy tolasson vissza, megpróbálta a mozgását segíteni, hogy másodjára lehetőleg teljesen merőlegesen tudjon a második ajtón keresztül a rámpán felszállni. A korrigálás másodjára sem sikerült, amikor az utas megkísérelte a felhaladást, a felperes a mozgássérült utas mellé állt, a felhaladás előtti utolsó pillanatban, miután a buszra merőlegesen és a rámpán párhuzamosan való felhaladás nem sikerült, az utas kerekesszéke megbillent, a felperes a megbillenő és a kerekesszékből kiesni készülő utas esését megállította és a kerekesszéket megtartotta egy másik utas segítségével.

[3] Amikor a felperes visszaült a vezetőülésbe, bal karjában fájdalmat érzett, 2021. november 16-án a bal felkaron a bicepsz brachi izom részleges szakadását állapították meg. Az izom alsó és felső harmada határán behúzódás és vályúszerű folytonosság megszakadás alakul ki, amely a mai napig fennáll. A felperes esztétikai károsodást is szenvedett az izom szakadás következtében, továbbá a felperes bal kezének szorító ereje is csökkent, amely továbbra is fennáll.

[4] A felperes 2021. november 9-től 2022. február 9-ig volt keresőképtelen beteg a balesettel összefüggésben, majd 2022. február 1-től 8-as kóddal volt beteg. A felperest a táppénzes állománya ideje alatt is segíteni kellett, ápolásra nem szorult, de gondozásra volt szüksége, illetve a kertesházban a korábbiakban részéről minden különösebb erőfeszítés nélkül elvégezhető tevékenységeket, a ház körüli munkákat végezni nem tudta. A felperest felesége és édesanyja segítették. A felperes a kezdeti időszakban 2021. november 9-től 2022. január 4-ig teljes egészében háztartási, házkörüli kisegítő segítségére szorult, a tömegközlekedésben akadályozott volt. A felperes személyi gépjármű biztonságos vezetésében nyolc hétig volt akadályozott.

[5] A felperes kezdeményezésére a munkaviszony közös megegyezéssel szűnt meg 2023. június 23. napján. A felperes a munkaviszonya megszűnését követően saját vállalkozás beindítását tervezte, ez azonban nem vezetett sikerre, így végül eredeti buszvezetői szakmájában helyezkedett el, 2023. február 4-től hat hónapon keresztül országban dolgozott buszvezetőként. 2024. januártól külföldi különjáraton buszvezetőként végzett munkát, 2025-től német fordításból tartja fenn magát.

Kereset és ellenkérelem

[6] A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését 1.787.101. forint háztartási- és házkörüli kisegítő költség, 491.625.- forint ápolási- és gondozási többletköltség, 25.024.- forint közlekedési többletköltség és 69.645.- forint közlekedési kísérő többletköltsége, 30.000.- forint kulturális többletköltség, 2025. április 1-től véghatáridő nélkül havi 50.160.- forint háztartási, házkörüli kisegítő járadék és 3.000.000.- forint sérelemdíj és ezen összeg után 2021. november 10-től járó késedelmi kamatok megfizetésére.

[7] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Hivatkozásképpen előadta, hogy a baleset helyszíne más társaság üzemeltetésében áll, kizárólag a kerekesszékekkel közlekedő utas magatartására vezethető vissza a bekövetkezett baleset, aki felelőtlenül, saját testi épségén túl a körülötte állókét is veszélyeztetve haladt át a kerekesszékekkel a járda szintjéhez képest szemmel láthatóan is jelentős negatív szintkülönbséggel rendelkező favermen. Hivatkozott továbbá a károsult elháríthatatlan magatartására és vétkes közrehatására a forgalmi utasítás 48. és 55. pontjának be nem tartására tekintettel. Állította, hogy a felperes, látva a helyszíni viszonyokat, mégsem tett semmit annak érdekében, hogy a mozgássérült utas biztonságosan felszállhasson a járműre, így nem az utasításban elvárt fokozott gondossággal járt el. Vitatta a felperes kárát is.

Az elsőfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[8] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest gondozás címén 86.024.- forint, háztartási, házkörüli kisegítő címén 865.365.- forint, közlekedési többletköltség címén 17.516.- és 10.111.- forint és ezen összegek után járó késedelmi kamatok megfizetésére, valamint 1.700.000.- forint sérelemdíj megfizetésére. 2025. április 1-től kötelezte az alperest havi 23.708.- forint háztartási, házkörüli kisegítő járadék megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 36.031.- forint, a beavatkozónak 45.759.- forint Áfa-t is tartalmazó perköltséget.

[9] A határozat indokolása szerint a tanúvallomások alapján az volt megállapítható, hogy az alperes nem tette kötelezettségévé a munkavállalónak, hogy ha a közlekedés biztonságát érintő akadályt, jelenséget észlelnek, azt bejelentsék és azt milyen módon tegyék. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a buszmegálló környéke a munkáltató ellenőrzési körébe tartozó körülmény.

[10] A munkavégzés szabályának betartása körében az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a munkáltató részéről nem erősítették meg, hogy az autóbusz forgalmi utasítás 48. és 55. pontjára az alperes kiemelkedő jelentőségűként tekintett és bármely balesetvédelmi, munkavédelmi oktatás keretén belül ennek jelentőségét hangsúlyozta volna. A felperes a bíróság kérdésére úgy nyilatkozott, hogy közel száz alkalommal történt, amikor kerekesszékes mozgássérült utas le- és felszállását kellett segítenie, amely műszakonként kb. egy ilyen utast jelentett. Ez a szakmai jártasság és munkavégzésbeli rutin alapján a felperes oldalán is megkövetelte volna a kellő óvatosságot és szakértelmet. Az adott szituációban a

folyamatot valóban relatíve ütemesen, a többi busz közlekedését a szükségesnél tovább nem korlátozva kellett végrehajtani. Ezzel együtt is a felperesnek lehetőségében állt volna a kerekesszékes utast a második kísérletnél megakadályozni, hogy a nem helyes dőlésszögben hajtson fel a rámpára, megkövetelve azt, hogy harmadjára is a rámpa szélével teljesen párhuzamosan, a buszra teljesen merőlegesen kezdje meg a felhaladást. Az elsőfokú bíróság ezért összességében a bekövetkezett balesetért az alperes felelősségét 70%-ban, a felperes felelősségét 30%-ban határozta meg.

[11] A bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértő megállapítása alapján a felperes ápolásra nem szorult, gondozásra 2021. november 9-től 2022. január 4-ig napi egy óra tekintetében szorult. Ez összesen 122.892.- forintot jelentett, ami a felperes oldalán megállapított 30%-os károsulti közrehatás folytán 86.024.- forint összegben volt megítélhető.

[12] A szakértői vélemény alapján a háztartási, házkörüli idő 2021. november 9. és 2022. január 4. között orvosszakértőileg elfogadható, ezen időszak alatt a napi három óra tevékenység kifejtés elfogadható, ez mindösszesen 166.917.- forintot jelent. A bíróság a kármegosztásra figyelemmel ezen összeg 70%-ának megfizetésére kötelezte az alperest. A 2022. január 5-től 2025. március 1-ig terjedő időre az elsőfokú bíróság 1.069.321.- forintot talált megállapíthatónak, mely a 30%-os felperesi közrehatás tükrében 748.524.- forint összegben ítélt meg, a két tétel így együttesen 865.365.- forint, amelynek megfizetésére az alperes háztartási és házkörüli kisegítő címén köteles. A közepes, illetve nehéz munkavégzésre és a bal kéz nehéz fizikai tevékenységgel való terhelés esetén a kisegítés további szükségességére tekintettel a bíróság a jövőre nézve is alapot látott annak járadék formájában történő megtérítésére, ezért 50.160.- forint 70%-ának, azaz 23.408.- forintnak 2025. április 1-től történő megfizetésére kötelezte az alperest.

[13] A közlekedési többletköltség kapcsán a 25.023.- forint felmerült üzemanyagköltség 70%-át, 17.516.- forintot ítélt meg, a kísérő közreműködésével felmerült költség tekintetében 14.445.- forintot talált megállapíthatónak és ennek 70%-ának a megfizetésére, azaz 10.111.- forint megfizetésére köteles az alperes. Az ezt meghaladó időre a bíróság nem látta megalapozottnak a felperes ezen követelését. A kulturális többletköltség címén előterjesztett 30.000.- forint általános kártérítést a bíróság elutasította.

[14] A sérelemdíj körében rögzítette, hogy a felperes balesettel összefüggő össz-szervezeti egészségkárosodása 10%, munkaképességcsökkenése 13%. A csak és kizárólag alperesnél elszenvedett balesetből kifolyólag a kisebb mértékű munkaképességcsökkenés és össz-egészségkárosodás a valóságban felperes bal keze szorító erejének csökkentségét és ezen állapotnak a mai napig fennállását, esztétikai károsodást lehetett megállapítani, a 2021. november 9-én elszenvedett baleset következményei a felperes vonatkozásában továbbra is érezhetők. A sérüléssel összefüggésben a felperes bal keze nehéz fizikai munkával nem terhelhető, mely egyúttal megvalósítja a felperes családi életben való akadályoztatottságát, részvételének korlátozottságát is. Az elsőfokú bíróság együttesen értékelve a baleset máig kiható negatív következményeit, a felperes életkorát, a napi életvitelének korlátozottságát, illetve a baleset bekövetkeztében való részleges felelősségét 1.700.000.- forintot látott a

kompenzálásra alkalmas és elégséges összegnek. Rögzítette, hogy az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján a felperes más mozgásszervi elváltozása, derékfájdalma a munkahelyi balesettel nem áll okozati összefüggésben. Értékelte továbbá, hogy a baleset következtében a felperes nem lett alkalmatlan a buszvezetői munkakör betöltésére, arra az alperesi munkaviszonyt követően is képes volt és lenne a jövőben is.

[15] Az elsőfokú bíróság a pertárgyértéket 6.005.315.- forintban állapította meg, amelyhez képest a felperes pernyertessége 44%, ennek figyelembevételével határozta meg a feleket terhelő eljárási illetékrészt és szakértői költséget.

[16] Az elsőfokú bíróság a perköltséget a 44-56%-os pernyertesség-pervesztesség és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. és 3. §-a alapján állapította meg, a pertárgyértékhez igazodó 5%, azaz 300.265.- forint alapulvételével. A felek részleges pernyertességére tekintettel az egymással szemben álló követelések részben kioltják egymást, a felperes 44%-os pernyertességére és 56%-os pervesztességére tekintettel 12%-os különbség mutatkozik, így a 300.265.- forint 12%-át 36.031.- forintot állapított meg a bíróság, melyet a felperes köteles megfizetni.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[17] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a gondozási költség felemelését 122.892.- forintra, a háztartási, házkörüli kisegítő többletköltség felemelését 1.236.238.- forintra, a közlekedési többletköltség felemelését 25.023.- forintra, a közlekedési kísérő többletköltségének felemelését 14.445.- forintra, a háztartási, házkörüli kisegítő járadék felemelését havi 50.160.- forintra, a sérelemdíj felemelését 3.000.000.- forintra és ezen összeg után 2021. november 10. napjától a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamatra. Kérte továbbá az alperest és az alperesi beavatkozó egyetemleges perköltség megfizetésére kötelezését a pernyertesség-pervesztesség módosított aránya szerint.

[18] Hivatkozásképpen előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 167. § (2) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. év V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (3) bekezdését, 6:525. § (1) és (3) bekezdését, 6:534. § (1) bekezdését és a Pp. 83. § (1)-(2) bekezdését.

[19] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást ugyan szabályszerűen lefolytatta és a tényállást teljeskörűen feltárta, azonban a kármegosztás alkalmazása, a sérelemdíj összegszerűségének meghatározása és a perköltség viselése tekintetében nem megfelelő ténybeli és jogi következtetésre jutott.

[20] A felperes vitatja, hogy kármegosztás alkalmazásának lenne helye a perbeli esetben és az alperes felelőssége csak 70%-ban állapítható meg. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek lehetőségében állt volna a kerekesszékes utast a második kísérletnél is megakadályozni, hogy a nem helyes dőlésszögben hajtson fel a rámpára, megkövetelve harmadjára is a helyes felhajtást. A felperes személyes meghallgatásából kitűnően a felperes kérte a mozgássérült utast, hogy tolasson vissza, azonban ő annak nem tett eleget és a felperes kérésével ellentétes módon kísérelte meg ismét a felhajtást. Az utas a második felhajtási kísérletnél olyan hirtelen lendülettel indult meg, amit a felperes megakadályozni nem tudott, ezért nem tudta időben figyelmeztetni az utast arra sem, hogy a felhaladásának az a módja sem lesz megfelelő. Az utas magatartása részben közrehatott a felperest ért kár bekövetkeztében, de ezt a felperesnek felróni nem lehet. Az alperes nem mentesülhet az utas magatartására tekintettel, mert az alperes ellenőrzési körébe tartozott a buszmegálló állapotának megfelelőisége, ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott. Az, hogy a második felhajtásnál az utas önkényesen, a felperes segítségét meg nem várva hajtott fel, a felperes nyilatkozatával tudjuk bizonyítani, figyelemmel arra, hogy a balesetről készült videofelvételt az alperes nem őrizte meg. Ezért a korábban előadottak szerint a Pp. 265. § (2) bekezdése alapján bizonyítási szükséghelyzet áll fenn és kérte a bíróságtól, hogy a felperes nyilatkozatát fogadja el valósnak és az ítéleti tényállást ennek megfelelően egészítse ki. Megjegyezte, hogy az alperes nem vitatta a fenti felperesi tényelőadást. Mindezek alapján a felperes vitatja, hogy kármegosztásnak lenne helye, ezért az alperes a felperest ért kárt 100%-ban köteles megtéríteni. Erre tekintettel az ítélet indokolásának [24-27] bekezdéseiben levezetett számszerűség alapján kérte az ítélet megváltoztatását.

[21] A háztartási-, házkörüli kisegítő többletköltség járadék tekintetében az elsőfokú bíróság számítási hibát ejtett a [26] bekezdésben, ugyanis 50.160.- forint 70%-a 35.112.- forint, nem pedig 23.408.- forint, ezért ennek megfelelően kéri az ítélet megváltoztatását abban az esetben is, ha az elsőfokú bíróság megalapozottan alkalmazott volna kármegosztást.

[22] A sérelemdíj összegszerűségénél az elsőfokú bíróság figyelembe vette a felperes baleset bekövetkeztében való részleges felelősségét, ennek hiányában a sérelemdíj magasabb összegben történő meghatározása indokolt. A felperes kereseti kérelmében 3.000.000.- forint sérelemdíj megállapítását kérte, álláspontja szerint ez nyújt megfelelő kompenzációt a felperest ért nem vagyoni sérelmekért, másrészt pedig az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a sérelemdíj magánjogi büntetés jellegét, melynek összege az alperes számára is megfelelő visszatartó erővel bírna a hasonló esetek elkerülése érdekében. Amennyiben a másodfokú bíróság a kármegosztást találná alkalmazhatónak, akkor is a sérelemdíj összegszerűségét kérte felemelni arra tekintettel, hogy a kirendelt orvosszakértő által megállapított 10%-os össz-szervezeti egészségkárosodás és 13%-os baleseti munkaképesség csökkenés a felperes és családja jövőbeni életét olyan mértékben változtatja meg, ami miatt a sérelemdíj magasabb összegben történő megállapítása indokolt, mert ez így nyújthat számára megfelelő kompenzációt.

[23] Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában továbbá nem tért ki arra, hogy a 2025. március 31-én kelt felperesi nyilatkozat szerint a Ptk. 6:534. § (1) bekezdését alkalmazta-e és ezért mellőzte-e a sérelemdíj utáni késedelmi kamat megállapítását, ezért kérte a Pp. 369. § (3) bekezdés e) pontja alapján a másodfokú bíróság döntését ebben a kérdésben. Amennyiben az elsőfokú bíróság figyelembe vette az értékviszonyok változását, abban az esetben is kéri az összegszerűség felülbírálását, mert az elsőfokú bíróság a megállapított sérelemdíjnál lényegesen alacsonyabb összegből indult ki, figyelemmel arra, hogy közel négy évnyi késedelmi kamatot mellőzött. Ez még az esetleges károsulti közrehatás esetén is alkalmatlan lenne a felperest ért személyiségi jogi sérelem kompenzálására. Amennyiben pedig az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az értékviszonyok változását, úgy az ítélet sérti a Ptk. 6:48. §-ában foglaltakat.

[24] Amennyiben a másodfokú bíróság módosítja a pernyertesség-pervesztesség arányát, a perköltség viselése tekintetében is szükséges az ítélet megváltoztatása. Enélkül is indokolt azonban az, mert a Pp. 83. § alapján az elsőfokú bíróság nem megfelelően számolta el a felek között az ügyvédi munkadíjból álló perköltséget. A felperes képviselőjében 1.520.000.- forint összeget számított fel a felperesi jogi képviselő az elsőfokú jogi eljárásra, még az alperesi jogi képviselő 300.265.- forintot, az alperesi beavatkozó jogi képviselője pedig 381.336.- forintot. Amennyiben a 44-56%-os pernyertességi arányt kell figyelembe venni, úgy perköltség címén a felperesnek 668.800.- forint, az alperesnek 168.350.- forint, míg a beavatkozónak 213.540.- forint járna, azaz az alperesnek és a beavatkozónak a különbözetet, 286.902.- forintot kellene megfizetni a felperes részére. A kármegosztás mellőzése esetén a különbözet összege még nagyobb. Az elsőfokú bíróság a perköltség viselése tekintetében nem megfelelően számolta el a perköltségeket, azokat nem lehet kizárólag a pernyertesség és a pervesztesség százalékos mértékének különbözete alapján elszámolni.

[25] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult, annak helytálló ténybeli és jogi indokai alapján. Előadta, hogy a felperes fellebbezésében foglalt összegszerűséget vitatja és túlzónak tartja. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a felperes baleset bekövetkezésében való közrehatásának tényét és mértékét. Észrevételezte, hogy a fellebbezés 4. oldalának 2. bekezdésében foglalt, az utas hirtelen lendülettel történő megindulására vonatkozó állítást a felperes sem az elsőfokú bíróság általi meghallgatása során, sem a személyes meghallgatásáról szóló alperesi jegyzőkönyvben egyáltalán nem tett. Egyúttal felhívta a figyelmet a felperesi előadás és az alperesi meghallgatás során tett személyes meghallgatás közötti különbözőségekre. Az utóbbiban az utas szóbeli instrukcióval való ellátásának, a felhaladás ívének korrekciójára való felszólításnak egyáltalán nincs nyoma, holott a jegyzőkönyvet a felperes aláírásával hitelesítette, kijelentve, hogy az abban leírtak a valóságnak megfelelnek.

[26] A felperesnek a kamerafelvétel hiányára és a Pp. 265. § (2) bekezdésének alkalmazására vonatkozó érvelésével kapcsolatban előadta, hogy tekintettel arra, hogy a felperest ért üzemi baleset vizsgálata befejeződött, a felperes meghallgatása megtörtént, majd 2022. június 23. napján közös megegyezéssel a felperes munkaviszonya megszűnt, amelyben joglemondó nyilatkozat is szerepel, a kamerafelvétel megőrzésének semmilyen jogalapja nem lett volna.

[27] Az elsőfokú bíróság helytállóan határozott a kármegosztás alkalmazása mellett, figyelembe véve, hogy maga a felperes nyilatkozott akként, hogy három éves első egybefüggő munkaviszonyát is figyelembe véve közel száz alkalmat tudott visszaidézni, amikor kerekesszékes mozgássérült utas le-, és felszállását kellett segítenie, amely műszakonként kb. egy ilyen utast jelentett. Ez olyan szakmai jártasságot feltételez, ami megkövetelte volna a kellő óvatosságot. Ezen megállapításon álláspontja szerint a hirtelen felhaladásra vonatkozó újonnan tett felperesi álláspont másodfokú bíróság által történő elfogadása sem változtat. A felperes a 23. számú jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata alapján elismerte, hogy az érintett megálló burkolatán a terep egyenetlenséget észlelte, azon oknál fogva, hogy a járműről leszállva, kívülről közelítette meg a busz rámpával felszerelt második ajtaját. Továbbra is életszerűtlennek tartja azon felperesi felvetést, hogy a járművel való előre gurulásnak az alperesi szankciótól való félelem lenne a gátja, figyelembe véve, hogy hasonló helyzetben a busz elejének a buszmegállót jelző táblával egy vonalban történő megállításához való merev ragaszkodás a kialakult utasforgalmi viszonyokhoz való alkalmazkodással szemben rendkívül negatív hatással lenne az utazóközönségben az alperes által nyújtott szolgáltatásról kialakult véleményre, ami nyilvánvalóan nem az alperes érdeke. Egyébiránt az alperesnél szankció alkalmazására egyetlen esetben sem került sor a buszmegállót jelző tábla indokolt meghaladása miatt.

[28] A sérelemdíj körében hivatkozott arra, hogy a felperes keresetlevelében még úgy fogalmazott, hogy a baleset miatt a munkaerőpiaci kilátásai reménytelenek, melynek ellentmond a 30. számú jegyzőkönyvben rögzített felperesi nyilatkozat, mely szerint 2023. február 4-től augusztus közepéig országban dolgozott. A felperes maga is úgy fogalmazott, hogy mégse a balesete vezetett a jogviszony megszüntetésére, sőt, egész pontosan az egészségügyi állapotának abban semmilyen szerepe nem volt. A további munkahelyére is nyilatkozott a felperes, a későbbi autóbuszvezetői feladataira. Ezen túlmenően a felperes nyilatkozatai alapján megállapítható, hogy a gerincét érintő panaszok kapcsán él megnehezítettséget a munkavégzés terén, melyről azonban az orvosszakértői vélemény kimondta, hogy nincs okozati összefüggésben a balesettel. A felperes a baleset következtében nem lett alkalmatlan a buszvezetői munkakör betöltésére, arra az alperesi munkaviszonyt követően is képes volt és lenne a jövőben is.

[29] Ezen túl hivatkozott arra, hogy a szakértői vélemény szerint a baleset bekövetkezését követően nincs arra adat, hogy a felperes bármilyen mentális, pszichés vagy pszichológiai támogatásban részesült volna, erre irányuló próbálkozás történt volna. Ebből azonban az alperes számára két dolog következik: egyrészt, hogy a felperes eltúlozza a perbeli baleset hatásait, legalábbis a keresetlevelében tett nyilatkozatai szerint, és amennyiben a perbeli balesetnek ténylegesen olyan mértékű kihatása volt az életére, mint azt a per során állította, akkor felelősége van a tekintetben, hogy nem vett igénybe mentálhigiéniai kezelést, mely azt jelenti, hogy nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének, amely miatt felelősséggel tartozik.

[30] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a felperes munkaerőpiaci helyzete közel sem lehetetlenült el, továbbá más, fennálló mozgásszervi elváltozása a perbeli balesettel nem áll összefüggésben és ennek alapján helytállóan állapította meg a sérelemdíj összegét. E körben hivatkozott a Győri Ítéltábla Pf.II.20.207/2012/7. számú döntésében foglaltakra arra nézve, hogy a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, életkorát, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni és indokolt figyelembe venni azokat a hátrányokat, amelyek munkaképesség csökkenésében, illetve annak következményeiben állnak.

[31] Hivatkozott arra is, hogy az ítélet alapján a pernyertesség-pervesztesség aránya 44-56% volt az alperesre kedvezőbben, azonban az alperes képviselőtét kamarai jogtanácsos látta el munkaviszony keretében, ennél fogva nem jogosult szabad megállapodás tárgyát képező mértékű munkadíj meghatározására.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka

[32] A fellebbezés – az alábbiak szerint – nagyjából alapos.

[33] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges, egyben elégséges bizonyítást lefolytatta, az alapján helyesen állapította meg a tényállást, de a levont jogi következtetésével a másodfokú bíróság a kármegosztás tekintetében nem tudott egyetérteni, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a fizetendő kártérítés és sérelemdíj összegét felemelte, egyebekben helyben hagyta, a perköltség vonatkozásában pedig megváltoztatta a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján.

[34] A másodfokú bíróság a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint eljárva felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolta: a másodfokú eljárásban már nem volt vitatott az alperes kártérítési felelőssége, elsősorban abban a kérdésben kellett döntenie, hogy helytállóan alkalmazott-e kármegosztást az elsőfokú bíróság. A fellebbezés és így a másodfokú bíróság felülbírálata továbbá nem érintette az elutasított kereseti kérelmeket.

[35] Az Mt. 167. § (2) bekezdése szerint nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása okozott. Az elsőfokú bíróság helyesen tájékoztatta a peres feleket a 17. számú jegyzőkönyvben arról, hogy a munkavállaló vétkes közreható magatartását az alperesnek kell bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a kármegosztás körében értékelte a felperes szakmai jártasságát, melyet az alperes a fellebbezési ellenkérelmében szintén hangsúlyozott. Önmagában azonban abból, hogy a kerekesszékes utas egyensúlyát veszítette, még nem következik gondatlan magatartás. Az elsőfokú ítélet a felperes vétkes magatartását a tekintetben állapította meg, hogy a felperesnek lehetőségében állt volna a kerekesszékes utast a második kísérletnél is megakadályozni, hogy a nem helyes

dőlésszögben hajtson fel a rámpára, megkövetelve azt, hogy harmadjára is a rámpa szélével teljesen párhuzamosan, a buszra teljesen merőlegesen kezdje meg a felhaladást. Egyrésztől azonban az alperes vétkes közrehatásra nem e tekintetben hivatkozott, tényállítása a vétkes közrehatás tekintetében az volt, hogy a felperestől elvárható lett volna, hogy a terep hibát kikerülje azzal, hogy a busszal előrébb áll vagy hátrébb tolat. Ezen túl az ítéletből nem állapítható meg, hogy miként tudta volna a felperes megakadályozni azt, hogy a mozgássérült kerekesszékes utas ne a rossz dőlésszögben hajtson fel a rámpára, figyelembe véve azt is, hogy az elsőfokú bíróság a tényállás körében azt is rögzítette - a felperes alperes által az elsőfokú eljárásban nem vitatott személyes előadásának megfelelően - hogy miután első alkalommal a kerekesszékes utas rossz irányból, rossz szögből közelítette meg a rámpát, a felperes megkérte az utast, hogy tolasson vissza és megpróbálta a mozgását segíteni, hogy másodjára lehetőleg teljesen merőlegesen tudjon a második ajtón keresztül a rámpán keresztül felszállni. Mindezek alapján a felperes a felhaladással kapcsolatos szükséges tájékoztatást megadta az utasnak.

[36] Az nem volt vitatott a perbeli tényállásból, hogy egy forgalmas időszakban, egy egyajtós buszmegállóban történt a baleset. A felperes személyes meghallgatása során (23. sz. jegyzőkönyv) az alábbiak szerint mondta el az esetet: Élénk forgalom volt, ott volt a forgalom, a menetrend és a járatok száma, sűrűsége. Amikor odament a rámpához, biztos, hogy már másik busz állt a megállóban és emlékei szerint valamely más autó volt előtte. [...] Van egy fa is a buszmegálló vége felé, a várakozóhelynél, nem zárja ki, ha hátrébb áll meg, akkor pedig ez akadályozta volna az utasok leszállását. [...] Ellenőrizte a megfelelő padkatávolságot, az autóbust eleve megbillentette, hogy a dőlésszög még minimálisabb legyen. Elmondta, hogy a tőle elvárhatóság szerint azt kívánja meg, hogy emberileg önkéntelenül is kísérje az ilyen személyt és ha kell egy pici tolás, akkor felsegíti az ember. A talaj egyenetlensége miatt veszélyes volt a hely, amire vissza tud emlékezni, hogy kvázi rossz irányból, rossz szögből, éles szögből közelítette meg a második ajtót a hölgy. Először kérte, hogy tolasson is vissza és próbált is segíteni, de másodjára sem sikerült teljes egészében pont 180 fokra kiegyenesíteni és az utas így kísérelte meg a felhaladást. Ő az ajtó mellett állt és a hölgy mögött pedig egy másik utas. Tehát amikor hiába kérte az utast, hogy tolasson vissza és teljesen szemből próbáljon felhajtani a rámpára, akkor ő ezt a mozgást lényegében megkezdte, ez a felhaladás előtti utolsó pillanat és amikor ő ilyen ívesen elindult felfelé, a kerekesszéke megbillent, akkor a felperes elkapta a könyöklőjét és jobb kézzel pedig a bal oldali kapaszkodóját, és a másik utas is odaugrott segíteni. Így kettőjüknek sikerült megakadályozni a bal oldalra irányuló borulást és azzal a lendülettel fel is segítették a kerekesszékes utast a busz belsejébe. Elmondta, hogy bár rutinos buszvezetőnek számított, könnyű így utólag ezeket a mozdulatokat, meg hogy mi lett volna helyes, meg mi a tökéletes ív, meg hogy tudtunk volna oda eljutni, felvázolni, de addig, amíg más utasok is vannak, azt figyelembe véve, hogy esetleg ez a mozgássérült utas nem tudhatja, hogy teljesen tiszta elmeállapotú-e, nincs-e esetleg más baja is, ami miatt kerekesszékebe kényszerül, hogy ne vegye esetleg személyes vegzálásnak az esetet.

[37] A másodfokú bíróság szerint az az alperesi hivatkozás, hogy a felperes az alperesi munkavédelmi meghallgatás során nem ilyen részletességgel nem mondta el az eseményeket, a személyes meghallgatásában foglaltakat önmagában nem cáfolja, egyébiránt a tárgyalási jegyzőkönyv terjedelméből is kitűnően az elsőfokú bíróság – a Pp. 4.-5.§-ra való figyelmeztetés mellett – a felperest különös alapossággal hallgatta meg. Az alperesi

hivatkozás irreleváns is, az alábbiakra tekintettel: a felperes személyes meghallgatását követően az elsőfokú bíróság a tárgyalási jegyzőkönyvben felhívta az alperesi képviselőt és a beavatkozó képviselőjét, hogy tegyék meg a tényelőadásait harminc napon belül és figyelmeztette őket a Pp. 183. § (5) és (6) bekezdésében foglaltakra. A 183. § (6) bekezdése szerint, ha a fél valamely perfelvételi nyilatkozatot a bíróság anyagi pervezetése ellenére nem vagy nem teljeskörűen terjeszt elő, a bíróság a fél perfelvételi nyilatkozatait hiányos tartalma szerint, a rendelkezésre álló peranyag alapján bírálja el. Erre a felhívásra terjesztette elő az alperes 2024. január 9-i beadványát, melyben a felperesi előadásból mindösszesen azt vitatta, hogy a busz előtt és mögött nem volt annyi hely, hogy a felperes azzal előrébb vagy hátrébb mozduljon, abból a célból, hogy a felszállni kívánó mozgássérült utas számára megteremtse a biztonságos felszállás lehetőségét. A felperes keresetlevelében is állította, hogy a mozgáskorlátozott utas rámpán történő felszállását próbálta segíteni. Az elsőfokú bíróság a 6. számú végzésben a Pp. 199. § (2) bekezdés b), c) pontjára történő figyelmeztetéssel hívta fel az alperest ellenkérelem előterjesztésére. Az alperes az ellenkérelmében a felperes ezen tényállítását ugyancsak nem vitatta. Miután az alperes a felperes személyes előadásából nem vitatta, hogy a felperes megkérte az utast a helyes szögben történő ráfordulásra, továbbá hogy a mozgáskorlátozott utas rámpán történő felszállását próbálta segíteni, ezért ezt a másodfokú eljárásban már nem is vitathatja, miután az a Pp. 373. § (2) bekezdésébe ütköző meg nem engedett új tényállítás volt.

[38] Ehhez képest az elsőfokú bíróság az ítéletében nem rögzítette, hogy miként akadályozhatta volna meg a felperes, hogy az utas a helytelen dőlésszögben hajtson fel a rámpára az akkumulátoros kerekesszékekkel, konkrét kötelezettségszegés vagy mulasztás hiányában az általánosító megállapítás nem helytálló.

[39] Lényeges ezen túl, hogy a kármegosztás alapjául az alperes nem is az ítéletben szereplő megállapításra hivatkozott, hanem arra, hogy a felperesnek a fizikai akadálytól távolabb kellett volna megállnia és, hogy a favermet jeleznie kellett volna, ez utóbbi azonban a másodfokú eljárásnak már nem volt tárgya. Az alperes hivatkozott egyrészről arra, hogy kizárólag a kerekesszékekkel közlekedő utas magatartása okozta a balesetet, aki felelőtlenül saját testi épségén túl a körülötte állókét is veszélyeztetve haladt át kerekesszékeivel a járda szintjéhez képest szemmel láthatóan is jelentős szintkülönbséggel rendelkező favermen, másodsorban pedig arra, hogy a felperes megsértette a forgalmi utasítás 55. pontjában foglaltakat, 49. pont 7. bekezdésében foglaltakat és 48. pont 2. bekezdésében foglaltakat. Megítélése szerint a perbeli megállóhely kialakítása lehetővé teszi, hogy a járművezetők az autóbust ne csak a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 17. § (1) bekezdés d) pontjában meghatározott közúti jelzőtáblával egyvonalban megállítva végeztessenek utascserét. Mindezekre hivatkozással vitatta, hogy csak és kizárólag a felperes által alkalmazott megállási mód lenne szabályos, mert a fizikai akadály észlelve kihajtotta a rámpát. Az alperes azt is előadta (2023. október 27-i beadvány), hogy a mozgássérült utasnak általános élettapasztalatánál fogva kellett volna tudnia, mit okoz az, ha a magas tömegközéppontú, apró kerekű, két nyomon haladó és keskeny kialakítású járműjének egyik oldali kerekeivel az egyenetlen, az aszfaltburkolathoz képest alacsonyabb felszínre hajt. A részéről helyes magatartás az lett volna, ha a felperest megkéri, hogy az autóbusszal álljon előrébb vagy hátrébb, hogy biztonságosan felhajthasson az autóbusz rámpájára. A felperesnek is tudatában kellett volna egy ilyen kialakítású jármű haladásának sajátosságai, és a helyes magatartás az lett volna, hogy a burkolat

egyenetlenségének észlelésekor a mozgássérült utast várakozásra kéri fel, amíg az autóbust olyan pozícióba hozza, hogy az biztonságosan fel tudjon hajtani a rámpára. Hivatkozott arra, hogy ennek hiánya a felperes részéről ez az általános élettapasztalatot kirívóan gondatlanul figyelmen kívül hagyó magatartásnak tekintendő.

[40] Az alperes becsatolta a hivatkozott forgalmi utasítást, az abban foglalt szabályokból azonban nem következik az általa tett tényállítás: a forgalmi utasítás 48. pontja az utasok le- és felszállásáról szól: a hivatkozott második bekezdés szerint, „amennyiben a végállomásra, a megállóhelyre vagy a le- és felszállási pontra előírás szerint beállni nem lehet, akkor úgy kell megállni, hogy az utasok részére a biztonságos le- és felszállítás biztosított legyen. Ha rendkívüli esemény történt, a járművezető engedélyt adhat az utasok le- és felszállására a megállóhelyen kívül is. Szükség esetén a jármű vezetője köteles gondoskodni az utasok leszállásának biztonságáról.” A perbeli esetben egyáltalán nem merült volna fel, hogy előírás szerint beállni nem lehetett volna a megállóhelyre, miként a munkabaleseti jegyzőkönyv is rögzítette, a beállás szabályos volt, rendkívüli esemény nem történt. A forgalmi utasítás 49. pontja a megállóhelyeket szabályozza, előírva azt, hogy „egyes jellegű megállóhelyen csak egy darab autóbusz végezhet utascserét. Amennyiben egyszerre több jármű érkezik a megállóhelyre, csak az első nyithat ajtót.” Az alperes továbbá hivatkozott azon bekezdésre, mely szerint „a megállóhelyen a járművel úgy kell megállni, hogy az utasok le- és felszállása a járdára vagy a járdaszigetre történhessen. Ha ez valamilyen okból (pl. szabálytalan parkolás stb.) nem lehetséges, az utasokat ennek tényéről és a leszállással járó veszélyekről – élő szóval vagy tárolt hang segítségével – segíteni kell”. Az alperes ezen hivatkozása sem alkalmas felperesi vétkes magatartás megállapítására, a perbeli esetben megvalósult ugyanis az, hogy a megállóhelyen úgy történt a megállás, hogy az utasok le- és felszállása a járdára vagy a járdaszigetre történhessen. Végül az 55. pont általánosságban rögzíti az eljárást fogyatékkal élő utasok esetén, e szerint „csökkent mozgásképessegű utas észlelése esetén a járművezető köteles fokozott gondossággal eljárni a le- és felszállásnál és szükség esetén a tőle elvárható módon személyesen segíteni azt. Olyan járművön, amelyen mozgáskorlátozottak fel- és leszállását elősegítő berendezés található, azt a járművezető köteles működtetni, amennyiben ezt fizikai akadály nem gátolja meg. Kézi működtetési rámpahasználat esetén a járművezető köteles a jármű biztonságos rögzítése és a vezetőfülke ajtajának becsukása után a rámpát a mozgásában korlátozott utas részére kihajtani, hogy ezzel a fel- és leszállás lehetőségét megkönnyítse. Amennyiben nem lehetséges szorosan a járda mellé állni, akkor az erre alkalmas jármű karosszériájának oldalra billentésével kell a felszállást segíteni. Ha a mozgásában korlátozott személy jelzi, hogy fel- vagy leszállása a rámpa használata nélkül is biztonságosan megoldható, akkor a rámpát nem szükséges használni.” A másodfokú bíróság szerint mindezen szabályokat a felperes teljes mértékben megtartotta, fizikai akadály nem gátolta meg a rámpa használatát, egyéb teendőkre pedig az alperesi utasítás nem terjedt ki, csak általában rögzítette a fokozott gondossággal való eljárást.

[41] Megalapozatlan ugyanakkor az alperes hivatkozása arra, hogy a felperesnek ne a KRESZ és a munkáltatói utasítás szerint a kijelölt megállóhelyen, a megállás helyét jelző „autóbuzsmegállóhely” táblával egy vonalban kellett volna megállnia, ez ugyanis a felperesre nézve kötelező előírás volt, melyet az alperesi tanúk is megerősítettek. A peres felek között a vita abban volt, hogy a felperes azt állította, hogy teljesen szabályosan járt el, nem volt

lehetősége arra, hogy másképpen álljon be, a helyszínt mutató képek alapján is látható, hogy csak egyféleképpen lehet beállni a buszmegállóba (17. sz. jegyzőkönyv).

[42] E körben lényeges, hogy a mozgássérült utasok le- és felszállása kapcsán az alperesnél nem volt konkrét szabály a fővárosban rendszeresen előforduló talajegyenetlenségekre, és ezzel kapcsolatosan a felperest nem is oktatták ki, melyet az elsőfokú bíróság is helyesen hangsúlyozott. A perben becsatolásra került az autóbusz járművezetői tevékenység kockázatértékelése. Ez a kapcsolattartás az utasokkal cím alatt (38-39. oldal) tartalmazza a mozgásukban korlátozott utasok le- és felszállásának biztosítását, veszélyként a rámpa váratlan mozgását, kockázatként pedig a konfliktushelyzet kialakulását az utasokkal, de a terep egyenetlenségeket nem. Ugyanakkor tanú³ forgalmi szolgálatvezető tanúként maga is megerősítette, hogy „nyilván van valóban egy olyan szabály, hogy úgy kell beállni a buszmegállóba, hogy a busz eleje a buszmegállót jelző táblával egy vonalban legyen”. Véleménye szerint azonban „itt azonban azzal együtt, hogy a felperes láthatta, hogy mozgássérült kíván felszállni, ha elsőre nem is láthatta volna azt, hogy az ajtó rossz helyre esett, arról meggyőződhetett volna és szól a mozgássérült utasnak, aki utazni szándékozik, hogy várjon egy keveset, előrébb áll, elakadásjelzőt is kitesz, ezzel jelezve a forgalomban lévőknek, hogy egy átmeneti ideig tartó akadályoztatás van. Erre a következő buszmegállóba érkező másik busznak is figyelemmel kell lennie és zúgolódás, presszió ide vagy oda, itt a biztonság az elsődleges, tehát sem a következő busz és annak utasai, sem pedig a saját buszának az utasai ilyen módon nem játszottak volna szerepet”. Megerősítette a tanú, hogy tényyszerűen igaz, hogy ezen megállóli megállóban egy busz cserélhet utast, ez valóban jelenti azt, hogy addig a másik busznak türelemmel kell várakoznia. Továbbra is fenntartotta, hogy a felperesnek elakadásjelzővel kellett volna jeleznie a helyzetet. tanú² tanú, aki gépjármű forgalmi oktatói tiszt volt, tanúvallomásában azt adta elő, hogy a felperesnek úgy kellett volna megállnia, hogy az egyenetlenséget megszüntetve, előtte vagy mögötte, hogy a rámpa biztonságosan kihajtható legyen és ne legyen talaj egyenetlenség és még csak az esélye se legyen annak, hogy az a bizonyos mozgássérült utas megbillenjen. A felperesnek megítélése szerint vagy egy méterrel előrébb vagy egy méterrel hátrébb kellett volna eredetileg megállnia, mert így pont a legrosszabb helyre esett a kihajtott rámpa. Ugyanakkor elmondta, hogy külön ez az eset a munkavédelmi oktatáson nem került ismertetésre, később sem, és azt is, hogy a perbeli esetben önmagában a mozgássérült utasok kapcsán, ami egy nagyon szenzitív terület, több szempontot kell és lehet figyelembe venni, adott esetben a súlykorlátozást, a meghatározott tömegig az aktív segítséget, utána már csak a lehetővé tételt, azt, hogy az adott mozgássérült maga saját segítőjével igyekezzon a buszra feljutni. Így a perbeli esetben még az is érvényes lehetett, hogy a nagy tömegű tolokocsi miatt saját erőből kellett volna akár az utasnak felszállnia. Így, hogy neki viszont segítője sem volt, ráadásul, hogy megborult maga az adott személy, ember legyen a talpán, aki ösztönösen nem nyúl oda, hogy ezt az esést elhárítsa. „Így különösebben jó választ adni erre a szituációra nemigen lehetett”. Lehet tájékoztatni az utast, hogy a buszvezető nem köteles segíteni vagy úgy és annyit segíteni, amivel egy buszvezető levédheti magát egy esetleges későbbi panasz vagy bejelentés kapcsán.

[43] A jelzőtábla vonalában való megállás általános szabály volt az alperesnél, sehol sem volt felellhető ettől eltérő, kivételes szabály. A tanúvallomásokból is egyértelműen megállapítható, hogy az volt az egyedül érvényes szabály, hogy a tábla vonalában kell megállni, más szabályt az utasítás és az oktatás nem tartalmazott. Terepegyenetlenség és

mozgássérült utas találkozása esetén elakadásjelző használatára és máshol történő megállásra a forgalmi utasítás szabályt nem tartalmaz. Mivel a perbeli esetre nézve az alperesnél szabály nem volt, sőt, a megállás helyére vonatkozóan az volt az irányadó előírás, hogy közlekedési tábla vonalában kell megállni, melyet a felperes betartott, közreható vétkes magatartást csak akkor lehetett volna megállapítani, ha a felperes – az alperes hivatkozása szerint - az általános élettapasztalattal szemben kirívóan gondatlanul vagy az adott helyzetben általában elvárható magatartással szemben gondatlanul járt volna el, ez azonban a perbeli esetben nem állapítható meg. Az eset összes körülményét értékelve, ezek közül kiemelve, hogy a baleset ideje egy viszonylag forgalmas időszakra esett, a buszmegálló egyautós volt, fokozott stresszt jelentett a közlekedés volumene, a mozgássérült utason kívül a többi utas jelenléte, a felperes figyelme tehát megoszlott. A fővárosban gyakran előforduló talajegyenetlenségekre a forgalmi utasítás nem tér ki. A felperes az alperesi utasításban foglaltakat teljeskörűen betartotta, az utas megfelelő tájékoztatással és odafigyeléssel segítette, így a másodfokú bíróság szerint vétkes közreható magatartás nem volt megállapítható. Ennek bizonyítása az alperest terhelte, ezért annak sikertelensége a Pp. 265.§ (1) bekezdése szerint az ő terhére esett.

[44] A Pp. 265.§ szerinti bizonyítási szükséghelyzet nem állt fenn, mert nem volt vitatott, hogy a baleset oka az volt, hogy a mozgássérült utas nem megfelelő szögből hajtott fel a rámpára, a manőverezésében – adott esetben – szerepet játszhatott a talajegyenetlenség is, jelentős szintkülönbség azonban – a fényképfelvétel alapján is egyértelműen megállapíthatóan – nem volt. Megjegyzésre érdemes, hogy az alperes a munkabaleseti jegyzőkönyvben is azt rögzítette, hogy a felperes szabályosan beállt a megállóli megállóba és, hogy a nyitott rámpa egy része a faveremre esett, valamint, hogy a balesetet egyetlen mozdulat, véletlen cselekedet okozta, ezért azonban a felperes nem tartozik felelősséggel, miként az utas magatartásáért sem.

[45] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt – kármegosztás nélküli – összecszerűség szerint állapította meg a marasztalás összegét: a felperes gondozási költsége 122.892.- forint, háztartási és házkörűli kisegítő költsége 2021. november 9. és 2022. január 4. között napi három óra tevékenységgel 166.917.- forint, 2022. január 5-től 2025. március 1-ig 1.069.321.- forint. A jövőre néző járadék havi összege a nem vitatott összecszerűség alapján 50.160.- forint. Az üzemanyag költség 25.023.- forint, a kísérő közreműködésével felmerült költség 14.445.- forint.

[46] A sérelemdíj kapcsán a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes közrehatását nem lehetett volna értékelni, ezen túlmenően pedig a pszichés kár sem került értékelésre, ugyanakkor az sem, hogy a felperes nem vett igénybe ezzel kapcsolatos kezelést. Alappal hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a sérelemdíj után járó késedelmi kamatról az elsőfokú bíróság nem rendelkezett. E körben a felperes 2025. március 31-i beadványában másodlagosan – a 2021. és 2025. év közötti 52,3%-os kumulatív inflációra hivatkozással – az értékviszonyok változására tekintettel kérte a Ptk. 6:534.§ (1) bekezdésének figyelembevételét, melyről az elsőfokú bíróság ugyancsak nem döntött.

[47] A Ptk. 2:52.§ (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egy összegben határozza meg.

[48] A testi vizsgálat alapján az igazságügyi orvosszakértő rögzítette, hogy a felperes bal karjának vízszintesig való emelésekor gerincbe és karokba kisugárzó fájdalom jelentkezik, a fej mellé emelésekor a fájdalom lényegesen fokozódik. Mindkét alkar kifelé forgatásakor a bal alkaron és felkaron fájdalom jelentkezik, ekkor gerincfájdalom is jelentkezik, az alkar befelé forgatásakor ez gyengébben érződik. Bal oldalon a szorítóerő csökken. Az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján a bicepsz brachii izom részleges szakadása igazolódott a bal felkaron, azzal, hogy ma is feltűnő esztétikai kár állapítható meg az izom alsó és felső harmada határán behúzódnás és vályúszerű folytonosságmegszakadás miatt. Az igazságügyi szakértő megállapította hogy a keletkezett sérülés maradandó funkcionális és esztétikai kárt okozott, amely 10%-os össz-szervezeti egészségkárosodással arányosítható, figyelemmel a mérsékelt korlátozottságra a szorító erő csökkenésével a nem domináns oldalon. Megállapította a szakértő a bal felkar izomerejének csökkenését, az izomállomány szakadásának hegesedéséből kiinduló fájdalmas zsibbadást és a kéz szorítóerő csökkenését, valamint azt, hogy fáradékonyság is fennáll, a tünetek továbbá már nem orvosolhatók teljesen, konzervatív kezeléssel, rendszeres gyógytornával esetleg enyhíthetők, a panaszmentesebb időszakok hossza kitolható. A felperes ápolásra nem, de gondozásra szorult 2021. november 9-től 2022. január 4-ig napi egy óra átlagban szorult. Háztartási, házkörüli kisegítőre szorult teljes mértékben ugyanebben az időszakban, ezt követően a balesettel összefüggésben részleges kisegítés elfogadható a közepes és nehéz fizikai munkafázisokban. A táppénz végéig már a balesettel összefüggésben csak részbeni összefüggés lenne véleményezhető a nehéz fizikai munkafázisok akadályozottsága tekintetében, majd a mai napig a nehéz fizikai, a felső végtagok szimmetrikus fizikai terhelését igénylő súlyok emelését, tartását, cipelését igénylő, fokozottan balesetveszélyes nehéz fizikai munkafázisokban a balesettel összefüggésben, a bal felső végtag státusza alapján fennmaradt a felperes akadályozottsága.

[49] Megállapította a szakértői vélemény, hogy a szakadás miatti funkciókárosodás, izomerő csökkenés az életminőséget és a sportolási és szabadidős tevékenységet érdemben és végérvényesen hátrányosan csökkentette és csökkenti, a felső végtagok együttes izomerejét, biztonságos, precíz használatát igénylő túrázásokban, sport aktivitásokban, szabadidős programokban akadályozottá vált a felperes. A pszichológus szakértő megállapította az alkalmazkodó képesség általános, enyhe zavarát, melynek következtében a pszichológiai és az egzisztenciális nehézségekkel való megküzdés eszköztárának alacsonyabb színvonala, fejletlensége rögzíthető. Mindez a személyiség érzelmi, indulati labilitását, hangulati esékénységét, egyensúly vesztesét jelzi, az elaborációs képességek gyengeségével együtt. Rögzítette azt, hogy 2021. november 9-én bekövetkezett balesetét követően nincs arra vonatkozó adat, hogy a felperes bármilyen mentális, pszichés vagy pszichológiai támogatásban részesült volna, illetőleg erre irányuló próbálkozás történt volna. Állapotában is rögzíthető érzelmi, hangulati labilitás, de elsődlegesen a helyzetével szemben mobilizáló pszichés megküzdőképességek jellemzői az újra történő munkába állás révén. Ennek sikertelenségét követően részben egyfajta pszichés részleges egyensúlyvesztés vélelmezhető, de még ennek során sem történt szakellátás. Feltételezhetően erejének, illetve pszichés

megküzdő képességének fokozott megfeszítésén keresztül tudta a felperes a mindennapi élet társas konvenciói mentén való alkalmazkodóképességét fenntartani, és ezt aktuális színvonalon működtetni. A felperes aktuális állapotában enyhe-közepesen súlyos pszichés zavar jellemzői mutatkoznak, mely fokozott önértékelési labilitásban, a férfi és apai szerepekben való elbizonytalanodásban, a negatívabb önértékelésben és pesszimizmusra való hajlamban írható le. A felperes mindennapi életvitelét, családi, társadalmi kapcsolatait kezdetben közepes fokban, majd enyhe mértékben kedvezőtlenül és hátrányosan befolyásolta a balesettel összefüggésben létrejövő pszichés változás, pszichés zavar, mindez enyhe-közepes életminőség romlást eredményezett életvitelében a mindennapok terén.

[50] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a sérelemdíj körében helyesen értékelte, hogy más egészségsérelem a balesettel okozati összefüggésben nem következtek be és a felperes munkaviszonyának megszüntetésére sem a balesettel okozati összefüggésben került sor, valamint a felperes ezt követően is tudna dolgozni buszvezetőként.

[51] A felperes a baleset bekövetkeztekor 46 éves volt, a balesetből fennmaradó fizikai korlátozottsága családapaként is terhet jelent számára, életminőségét egyértelműen csorbítja. A sérelemdíj magánjogi büntetés funkciójának alkalmazása azonban – a felperes hivatkozásával szemben – indokolatlan volt, mert az alperes felróhatóságot és ismétlődő magatartást nem tanúsított. Mindezek alapján a másodfokú bíróság 2.500.000 forint sérelemdíjat talált arányban állónak a jogsértés súlyával, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására, az összeget a Ptk. 6:534.§ (1) bekezdése szerint az ítélelhozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozta meg, ezért a késedelmi kamatfizetést mellőzte.

[52] Az elsőfokú bíróság a perköltség megállapításánál egyértelműen nem vette figyelembe, hogy a felperes milyen összeget számított fel a 2025. március 31-i beadványában perköltséggént. Mindez nem felel meg a Pp. 83. § (2) bekezdésének, mert nem veszi figyelembe a felszámított perköltségek közötti különbséget, holott ez is törvényi előírás. A felperes megbízási szerződés csatolásával és részletes munkaóra kimutatás benyújtásával 1.520.000.- forint ügyvédi munkadíjat számított fel. A Pp. 83. § (3) bekezdése szerint a (2) bekezdésben foglaltak alkalmazását mellőzni lehet, ha a per kártérítés vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összecszerű megítélése bírói mérlegeléstől függ és a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak. Ez a sérelemdíj tekintetében a perbeli esetben alkalmazandó.

[53] Az elsőfokú pertárgyérték 6.005.315. forint. Ebből a felperes pernyertes lett 5.000.518 forint tekintetében, mely 83%-os pernyertesség. A felperesnek járó elsőfokú perköltség így 1.261.600 forint. Az alperest 17%-os pernyertességére tekintettel $300.266 \times 0.17\% = 51.045$ forint illette meg, a beavatkozót szintúgy, csak ÁFA összeggel növelve. A Pp. 82.§ (2) bekezdése szerint a bíróság meghatározza a perköltség összegét és a megtérítésére köteles személyt annak megfizetésére kötelezi. Ha a felek egymással szemben perköltség megtérítésére kötelesek, a bíróság csak a különbözet megfizetéséről rendelkezik. Erre figyelemmel a kettő különbözete 1.210.555 forint.

[54] Az eljárási illeték összege 360.319 forint, melyből az alperes pervesztességére eső rész 299.065 forint, melyet a Pp. 102.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni. A felperes munkavállalói költségkedvezményére tekintettel a felperes helyett az állam viseli a fennmaradó 61.254 forint eljárási illetéket.

[55] A szakértői költség 966.886 forint, melynek 83%-át az alperes, 17%-át a felperes helyett a Magyar Állam viseli.

[56] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Záró rész

[57] A sikerrel fellebbező felperes másodfokú perköltségét a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes köteles megfizetni. A beavatkozó eljárása miatt nem merült fel külön perköltség igény.

[58] A másodfokú pertárgyérték 1.300.000 (3.000.000-1.700.000)+36.868 (122.892-86.024)+494.492 (1.236.238-865.365) + 7507 (25.023-17.516) + 4.334 (14.445-10.111) + 317.424 (12x50.160-12x23.708), azaz összesen 2.160.625 forint. A fellebbezési illeték összege az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése alapján 401.410 forint. A tárgyi költségfeljegyzési jogos perben le nem rótt fellebbezési illetéket az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni. Tájékoztatja a bíróság az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie; megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az ítéltábla megnevezését, az ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát.

[59] Az ítélet elleni fellebbezést a Pp. 365. § (2) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2025. szeptember 16.

dr. Vajas Sándor s.k.

dr. Kulisity Mária s.k.

dr. Kovács Edit s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

